GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 41.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Utorak 6 aprila 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 77

Kratke vesti

— DA ĆE STUPITI U ŠTRAJK prilikom krunidbenih svečanosti, zaprijetili su londonski šoferi i kondukteri. Razlog ovoj prijetnji je što londonsko prometno društvo odbilo je sniženje radnog vremena od 8 na 7 sati.

— ŠPANSKI TRGOVAČKI parobrod »Mar Gaspio« dolazio je iz Engleske sa tovarom ugljena. Dva nacionalistička motorna broda otvorila su na njega topovsku paljbu i prisilili ga da se nasuče. Ranjeno je više lica od posade.

— MAĐARSKA ŠTAMPA nastoji prikazati nesolidnost Male antante u vezi pakta Beograd—Rim. Tvrde da je Mala antanta stvorena i države bile na okupu jer se je Čehoslovačka bojala Njemačke, Jugoslavija Italije, a Rumunija Rusije. To stanje danas je svršilo, te bi moglo doći do sporazuma između Mađarske i Jugoslavije.

BEOGRAD, 3 aprila (g) Sinoć su u sali Ministarstva spoljnih poslova primljeni pretstavnici strane i domaće štampe. Tačno u 16 i 30 sati u salu su ušli ministri spoljnih poslova članica Male antante gg. dr Krofta, Antonesku i dr Stojadinović.

Prije nego što će pročitati komunike ovogodišnji pretsjednik savjeta g. dr Kamilo Krofta održao je uvodni govor u kome se prvenstveno zahvalio našem narodu i vladi na srdačnom dočeku. Podvlačeći ovu konstataciju govorim od srca i mislim da dijelim mišljenje svih prisutnih koji se osjećaju kao kod svoje kuće. Pozdrave i zahvalnost upućujem i Vama profesionalnim novinarima koji ste uložili mnogo truda da obavestite svoju javnost o našem radu.

Zatim je g. Krofta pročitao službeni komunike u kome se kaže da su gg. dr Stojadinović, dr Krofta i Viktor Antonesu, ministri spoljnih poslova članice Male antante sastali u Beogradu pod pretsjedništvom dr Krofte i donijeli slijedeće zaključke: 1) Tri ministra spoljnih poslova poslije nego su pretresali opštu situaciju i razmotrili specijalne momente koji interesuju članice Male antante konstatovano je da je međunarodna politička kriza prešla svoj maksimum. Konstatovano je, zatim, poboljšanje i na privrednom polju; 2) I ako savjet smatra da bi pod ovakvim okolnostima trebalo gledati u budućnost sa optimizmom stalni savjet ne pušta s vida i sadanje realne momente i o njima povesti računa; 3) Jednodušnost gledišta triju ministra bila je potpuna; 4) Politika triju država Male antante produžuje se razvijati u duhu pakta na kome je i osnovano. 5) Stalni savet konstatuje svoju privrženost Društvu naroda, zato će ono produžiti rad na obezbeđenju mira: 6) konstatovano je prijateljstvo između članica savjeta koji odnos čini od nje jednu cjelinu koja želi da kao cjelina sarađuje sa prijateljima naročito sa Francuskom i Balkanskim sporazumom. Pomirljivi duh nemože biti smatran kao znak slabosti, jer je ona spremna odlučno braniti svoje interese; 7) Riješenje evropske bezbednosti koje ne vodi računa o nacionalnoj bezbednosti nebi bilo uspješno. Savjet pozdravlja napore na sklapanju Novog Lokarna; 8) Protivne svakom međunarodnom idejnom frontu Mala antanta ostaće dosljedno svojoj politici ne prilazeći ni jednom ni drugom, 9) Savjet konstatuje da su članice lojalno sprovodile odluku o neutralnosti u španskom građanskom ratu; 10) Stalni savjet Male antante ispitujući u detalje pregovore između članica Male antante i drugih sila konstatuje da su članice bile detaljno informisane o pregovorima između Jugoslavije i Italije pozdravljajući ovo zbližavanje i njegove rezultate; 11) Stalni savjet M. a. primio je do znanja zaključke privrednog savjeta i dao mu dalnje direktive.

Zatim je uzeo riječ rumunjski ministar spoljnih poslova g. Viktor Antonesku koji napominje da je kominike jasan i iscrpan pa mu netreba dati poseban komentar. Stalo mi je do toga — kaže g. Antonesku — da konstatujem svoju sreću i zadovoljstvo što sam se našao sa svojim prijateljima u ličnom dodiru koji je između nas konstantan. Ova konferencija za mene znači preimućstvo, jer se za jednim stolom našla trojica ministara spoljnih poslova. **Pogledi naših triju vlada su istovjetni. Međunarodni deblokrug je stvarno opterećen oblacima, ali Mala antanta nije opstaktna institucija, već istorijska neminovnost**, istorijska potreba koja iz svih iskušenja izlazi sve jača i u skoru će budućnost doživiti svoj puni maksimum.

Italijansko jugoslovenski pakt znači jačanje Male antante, ali odnosi Male antante i drugih sila znači polje rada za budućnost.

Na kraju je govorio i jugoslovenski ministar dr Stojadinović koji je kazao da se potpuno slaže sa izjavama gg. Krofte i Antoneska. Sa atmosferom u kojoj su vođena konferisanja potpuno nas zadovoljava.

PRETSJEDNIK ČEHOSLOVAČKE REPUBLIKE
Dr. Eduard Beneš
stigao je jutros u Beograd triumfalno dočekan

Šibenik, 5 aprila 1937

Po prvi puta kao pretsjednik bratske i savezničke češkoslovačke republike posjećuje našu zemlju jedan od najsjajnijih slovenskih i evropskih državnika i diplomata dr Eduard Beneš. Ovaj njegov put u Jugoslaviju neposredno po završetku vijećanja Stalnog savjeta Male antante ima vanredno veliko i historijsko značenje.

Usprkos umirujućih izjava zvaničnih političara i odgovornih voditelja međunarodne politike, ne može se ničim sakriti bojazan pred iznenadnim događajima, koji mogu svaki čas da nastupe. Nikom pametnome ne može se dokazati da se države sve to jače naoružavaju tek onako radi parade. Stalna opasnost, koja lebdi nad Evropom od onih država čije imperijalističke težnje i osvajanja tudih nacijonalnih teritorija čine suštinu njihovih međunarodnih planova, sili miroljubive narode da naoštre svoje maćeve, kako bi se mogli uspješno suprotstaviti zlu i uništenju, koje im prijeti.

Jedna od država, koja je stavljena na indeks i koja bi trebala doskora da dođe na red, to je češkoslovačka republika. Manevrima i direktivama iz vani Češkoslovačkoj se stalno prave poteškoće u unutarnjoj konsolidaciji, a u međunarodnom pogledu nastoji se da je se izolira i oslabi. Konzekvetno tomu, u zgodnom času, ona bi imala da postane žrtvom famozne politike gotovog čina.

Predosjećajući odsudne događaje i ovakav razvoj prilika u bududnosti, dr Beneš, u svojoj državničkoj mudrosti i dalekovidnosti, odmah nakom propasti austrougarske monarhije nastoji da dođe do što uže veze i saradnje između novih nacijonalnih država, posebice između Jugoslavije i Češkoslovačke. Kao rezultat te njegove akcije rađa se Mala antanta, koja se u svojoj daljnoj evoluciji pojavljuje kao jedinstveni međunarodni organizam.

Odgojen u duhu demokracije, koju apoštolski propovijeda njegov veliki učitel i suborac Toma Masarik, — i međunarodne solidarnost na bazi ravnopravnosti naroda, dr Beneš upravlja Malu antantu na liniju politike

mira i očuvanja novo nastalog teritorijalnog i političkog stanja u Evropi. Time ona s vremenom postaje jedan od najvažnijih faktora Društva naroda.

Takova politika Male antante, koju je u saradnji odličnih pretstavnika drugih dviju njenih članica, inauguriro dr Beneš. u svakom pogledu je logična i korisna i izvire iz čuvstava i tradicija jugoslavenskog češkoslovačkog i rumunjskog naroda. Ideja narodne i međunarodne demokracije stvorila je svijest i želju potlačenih naroda da se oslobode ispod jarma austromađarskog feudalizma i da osnuju svoje nezavisne države. Demokracija je odgajala revolucionarce i fanatične borce za narodnu slobodu, koji se nakon duge i teške borbe konačno uspjeli da obore tiraniju tuđinskih vladajućih karta. Odstupati od demokratske linije u međunarodnim odnosima, značilo bi napustiti načela na kojima počivaju državne i narodne tvorevine triju članica Male antante.

Radi toga, Mala antanta prihvačajući i braneći politiku Društva naroda I međunarodne demokracije, formirala je protutežu revanšističkom bloku država uperenom u prvom redu protiv nje same i naroda, koji je sačinjavaju, i stvorila sebi uvjete da se s uspjehom bori protiv fantoma Habsburga i Hohensolerna.

Netom završena vijećanja Stalnog savjeta Male antante u Beogradu i zaključci na njima doneseni, jasno govore gdje je Jugoslavija i gdje hoće da ostane. Dok dolazak dra Beneša u našu zemlju u ovom času daje tim zaključcima karakter trajnosti i nepromjenjivosti, kao što i na najočevidniji način pruža dokaz međunarodnoj javnosti da je Mala antanta danas složnija i svijesnija svojeg zadatka nego što je ikada bila.

Ljubav i oduševljenje s kojim je osjećajima dočekan i koji će ga pratiti za cijelo vrijeme njegova boravka u našoj sredini, uzvrat su i zahvalnost našega naroda prema dru Benešu i bratskoj češkoslovačkoj republici, koja pod njegovim vodstvom i upravom danas pretstavlja stup slovenstva i ideje demokracije, mira i čovječanstva.

Na ovom svom triumfalnom putu steći će dr Beneš, a preko njega i njegov narod, uvjerenje, da je Jugoslavija u vjernost i bratstvu s njima i uz njih i da je spremna, u saznanju zajedničke sudbine i uzajamnih interesa, da se skupa sa svojim saveznicima u Maloj antanti suprotstavi onom zajedničkom neprijatelju, koji ugrožava egzistenciju bratske zemlje, kao i sigurnost drugih miroljubivih i slobodnih država, te sprečava mirni i željeni razvoj prilika u Evropi i svijetu.

Takvo će uvjerenje steći i sva ostala svjetska javnost, čime će se ojačati osjećaj sigurnosti, i u tomu je posjeta pretsjednika Češkoslovačke države dra Eduarda Beneša Jugoslaviji i jugoslovenskom narodu od historijskog značenja. Ž—ić

PRAG, 5 aprila (telegram od našeg stalnog dopisnika). Sinoć su predsjednik Republike dr. Eduard Beneš i gospodja napustili Prag specijalnim vozom i otputovali za Beograd. U njihovoj su pratnji lični sekretar g. Šamola, vojna i civilna kuća kao i jugoslovenski poslanik dr. Protić.

Na praškoj stanici priredjen je Pretsjedniku Republike svečan ispraćaj. Masa svijeta manifestovala je bratskom prijateljstvu prijateljskih naroda. Ispraćaju je prisustvovala cijela vlada na čelu sa dr. Hodžom, zatim francuski poslanik la Vroa, osoblje rumunjskog i jugoslovenskog poslanstva. Počasna četa odala je pretsjedniku počast. R. Čokić.

BEOGRAD, 5 aprila (g) U momentu dok vam ovo javljam na beogradskoj željezničkoj stanici okupljena je masa od više hiljada građana koji su došli da pozdrave pretsjednika kratske Čehoslovačke Republike. Na čelu civilnih i vojnih vlasti pred dvorskom čekaonicom već su okupljeni članovi Kraljevske vlade na čelu sa pretsjednikom Dr Milanom Stojadinovićem. Na peronu je postrojena počasna četa sa glazbom. Očekuje se skori dolazak specijalnog voza.

BEOGRAD, 5 aprila (g) Povodom dolaska pretsjednika Čehoslovačke republike g. Dr Eduarda Beneša u Beograd, jutrošnja beogradska štampa posvećuje ovom događaju tople uvodnike.

ISTORIJSKE BELEŠKE

Sve se iskrivljuje i falsifikuje!

Poslije velike seljačke |bune u Mađarskoj, kojoj je stajao na čelu Juraj Doža (g. 1514), i poslije ugušene bune u Kranjskoj (g. 1515) pogoršalo se je stanje kmetova, ne samo u tim zemljama, nego i u Hrvatskoj. Zaključkom ugarskog sabora g. 1514 zabranjeno je bilo slobodno seljenje kmetova s posjeda jednog gospodara na posjed drugoga, i kmetovi su postali pravi robovi svojih gospodara. Još prije toga, naime, Ljudevit I uveo je takozvani „portalni porez", kojim je bila oporezovana svaka kmetovska zemlja, pa se tako stanovništvo razdvojilo: u privilegovano (plemići, svećenstvo i gradovi) i u ono, koje plaća porez (kmetovi). Ljudevit je god. 1351 počeo da uzima devetinu od svakog roda i vina od kmetova na kraljevskim posjedima, a ujedno je obvezao i vlastelu, da i oni za sebe uzimaju taj porez. Tada je bio uveden i vojni sistem, da bi velikaši i crkveni dostojanstvenici mogli da snabdevaju svoja banderija. God. 1571 počeli su seljaci uskraćivati rad na poljima i obustavljati svako davanje daća. Središte ove akcije bila je Stubica. Polovinom 1572 napali su seljaci na Susedgrad. Bio je organizovan savez, kome su bili na čelu Matija Gubec, Ivan Posanec i Ivan Magajić. Na 29 januara 1573 planula je buna, i skupilo oko 20.000 ljudi. Ban i biskup Juraj Drašković imenovao je za svog namjesnika Gašpara Alapića. Ilija Gregorić otišao je sa jednim dijelom vojske u Štajersku, a drugi dio vojske poslao je pod komandom Kupinića u Kranjsku. Na 5 februara Kupinić je bio potučen od kapetana Turna. Sutradan Gašpar Alapić potrebao je seljake kod Kerestinca, a Gregorića su potukla štajerska gospoda. Protiv Gupca, koji je imao oko 10.000 ljudi, krenuo je Alapić Gašpar na čelu plemičke vojske i banskih krajišnika. Na 9 februara sukobile su se dvije vojske između Stubinskih Toplica i Donje Stubice. Od vođa pali su živi u ruke neprijatelja Matija Gubec i Ivan Posanec. Poginulo je oko 6000 seljaka, a što je od njih palo živo u ruke neprijatelja, bilo je povješano na stablima, a nos im i uši odrezani. Gregorić i Gušetić bili su odvedeni u Beč, gde su bili pogubljeni, a Gubec i Posanec bili su dovedeni u Zagreb, gde im se je na 15 februara sudilo kratkim putem. Posanec je uz strahovite muke bio ubijen, a po naređenju bana-biskupa Jurja Draškovića Gubca su svukli do pasa, na glavu mu postavili usijanu „krunu" od žice u obliku korpe koja se stavlja na guzicu životinjama da ne grizu, vukli ga po ulicama Zagreba, porugljivo vikali: „Ave rex rusticorum" (Zdravo seljački Kralju), štipali ga usijanim kliještima i na koncu živa ga sasjekli na četiri komada, a ban biskup Drašković poslao ulaka u Beč kralju Maksimilijanu sa lažnim izvještajem, da je dao pogubiti Gubca zato, što se je proglasio kraljem. Cilj je bune kmetova bio: opća jednakost svih ljudi, dakle ukinuće feudalizma i demokracija, opće plaćanje poreza, opća vojna obaveza, ukidanje plemićskih mitnica. To su izjavili u sudu vođe, koji su pohvatani živi i bili.

Eugen Kvaternik na 31 januara 1838 došao je u Petrograd i stao širiti svoju rusku hrvatsku politiku sa idejom da treba rušiti Austriju. God. 1848 krenuo je sa nekim mladićima iz Zagreba u Požegu te organizovao omladinu za rat protiv Madžarske. U djeju „La Croatie et la confederation italienne" napao je Austriju i Madžarsku zbog rdavog postupanja prema hrvatima. God. 1860 otišao je u Rim, ali se je poslije kratkog vremena na poziv Strosmajera vratio u Zagreb i o Strosmajerevom trošku štampao djelo „Das historische diplomatische Verhaltnis des Konigreiches Kroatien zu der ungarischen |St. Stephans - Kronc" i „Politička razmatranja na raskršću hrvatskog naroda". G. 1861, opet o Strosmajerevom trošku, izdao je knjigu „Was ist die Wahrheit". Na 5 juna 1862 u Novom Gradu bio je osuđen na 6 nedjelja zatvora zbog pomenute knjige „Politička razmatranja . . ." Viši je sud tu kaznu pooštrio odredivši Kvaternikov izgon iz Hrvatske, pak je Kvaternik u god. 1863 otišao u Pariz. Poslije krunisanja Frane Josipa u Pešti bio je Kvaternik amnestiran te se vratio kući 2 jula 1867. Nije trpio svećenstvo i svim je silama radio na tome da se svećenstvo odstrani iz političke borbe, jer je znao, da klerikalci stoje u službi tuđina i da su glavna zapreka oslobođenju naroda iz ropstva. U septembru 1871 imenovao je Kvaternik srbina Radu Čujića za zapovjeduika ustaških četa, Antu Rakijaša za ministra rata, a Vjekoslava Bacha za ministra finansija. Oružje mu je blagosovio pravoslavni paroh u Rakovici. Vojna akcija započela je iz Bročanca prema Rakovici, ali već 11 oktobra u Ljupči-planini bili su iz zasjede ubijeni Kvaternik, Rakijaš i Bach, a Cujić ranjen pobježe u Bosnu, zatim u Srbiju.

Svaki pametan čovjek može da lako i logično zaključi, da se je Matija Gubec borio i da je digao bunu, koja je za njega nesretno svršila, protiv feudalizma, protiv kmetstva. Naš veliki Kralj Aleksandar I Ujedinitelj postavio je načelo, da zemlja pripada onome, tko je obraduje, i zato je zakonom bio ukinut feud, bili su ukinuti kmetstvo i kmetstvu slični odnosaji. Naš seljak, dakle, nema više razloga da se buni protiv onoga, protiv čega se je bunio Gubec, jer je sada naš seljak slobodan na svome. Ne daje više ni petine, ni desetine, on je potpuni gospodar svoje zemlje!

Eugen Kvaternik borio se je protiv tuđina, protiv Austrije i Madžarske, koje su ugnjetavale naš narod. On je tražio pomoć od pravoslavne Rusije, primao je potporu od najvećeg jugoslovena biskupa Strosmajera, bunu |je podigao i u dogovoru zajedno sa srbinom Radom Cujićem, pravoslavni paroh blagosovio je njegovo oružje. Prema tome buna Kvaternikova imala je sasma drugi cilj nego li joj „prvaci" pridaju. Kvaternik zajedno sa srbima ustao je protiv neprijatelja zajedničkih i srbima i hrvatima.

Kako je već više puta bilo pisano u ovom cj. listu, braća Stjepan i dr Ante Radić te dr Ante Starčević propovjedali su, da su Srbi, Hrvati i Slovenci jedan narod. I na dokaz istinitosti tih naroda iznjeli su se u ovom cij. listu pasusi iz raznih njihovih knjiga i članaka. Nasuprot tome „prvaci" zloupotrebljavaju obljetnice smrti tih velikana, prikazujući ih kao neprijatelje srba u cilju da u narodu raspale bratsku mržnju i separatističke težnje. Sve to sasma protivno i u opreci sa naukom, idejama i uvjerenjem pomenute trojice velikih sinova našega naroda.

A šta da kažemo o klerikalcima, kod kojih se opaža tolika žurba kod priredivanja zadušnica za Gubca, Kvatenrika, Stjepana i dr Antu Radića te dr Antu Starčevića? Zna već svak, pak znaju vrlo dobro i klerikalci, tko je i na koji zvjerski način dao pogubiti Matiju Gupca; da su Kvaternik, braća Radići i dr Starčević strahovito mrzili klerikalce ispravno shvaćajući, da su oni sva nesreća našeg naroda, da ih je Stjepan Radić na izborima za parlamenat hametom potukao, i da se nisu usudili ni pojaviti se u politici, dok je on bio živ, i zbog toga pop Lukas napisao je u jednoj novini, da je Stjepan Radić ciganske pasmine, da u njemu nema ni kapi hrvatske krvi, te da nije dostojan da bude narodni vođa. Aipak, klerikalci vode glavnu riječ, a takozvani sljedbenici velikog učitelja Stjepana Radića i Dr Ante Starčevića to dozvoljavaju!! Mi se tome ne čudimo. Nema više ni straha božjega ni stida ljudskoga, komunizam se razvija, razbijaju se glave svećenicima, vrše se provale u crkve i u župničke stanove itd. itd. To kao da se ništa ne tiče klerikalaca, a i te kako ih se tiče! Rusija, Meksiko i Španija moraju da budu vrlo poučna škola najviše za klerikalce!

Dr I. N.

Pismo iz Zagreba

Dr. Pernar neće da govori!

Zagreb, aprila 1937.

Bivši jugoslovenski pomoćnik ministra unutrašnjih poslova — onda je i za njega postojalo jugoslovensko državno i narodno jedinstvo! — Dr. Ivan Pernar na jeduom zboru u januaru o. g. nazvao je g. Karla Kovačevića pijanicom i nagovarao narod da g. Kovačeviću iščupa brk. G. Kovačević je jednim člankom u zagrebačkim „Jugoslovenskim novinama" ovgovorio Dr. Pernaru te kazao, da bi trebalo upitati krčmare u zagrebačkoj Vlaškoj ulici, tko se više od njih dvojice navraća u špazizle na vino, a istodobno, predbacujući mu crnu nezahvalnost, potsjetio ga na usluge, koje mu je on — Kovačević — učinio. U članku, naime, kaže, da je Stjepan Radić izbacio Dr. Pernara iz stranke i od njega zahtjevao, da se odreče poslaničkog mandata zbog „petrovaradinske afere", koju je Radić nazvao „pljačkom i korupcijom". Dr. Pernar pozvao je jednog dana g. Kovačevića u svoju palaču u Gajevoj ulici u Zagrebu na večeru, i, lijući gorke suze, zamolio ga, da se zauzme kod Radića, da mu ovaj oprosti. Nadalje u članku g. Kovačević kaže, da ga je Dr. Pernar i drugi put pozvao u svoju palaču na večeru, i to dana 15 februara 1932, i zamolio ga, da po jeduoj njegovoj stvari otide u Beograd u audijenciju kod sad blagopokojnog Kralja Aleksandra, i da mu poslije saopći rezultat te audijencije. G. Kovačević je, kaže on, udovoljio toj molbi, bio je u audijenciji na 17 februara i na povratku izvjestio je Dr. Pernara o ispatku audijencije. Poslije tog članka održao je Dr. Pernar na 21 februara o. g. zbor u Osijeku i na istome spomenuo Kovačevića, no — što je najinteresantnije — nije ništa kazao ni o „petrovaradinskoj aferi" ni o audijenciji g. Kovačevića za njega. Jednom kad je Stjepan Radić izbacio Dr. Pernara iz stranke i zahtjevao od njega da položi poslanički mandat zbog „petrovaradinske afere", koju je on — Radić — nazvao „pljačkom i korupcijom", a Dr. Pernar nije nikako reagirao na članak g. Kovačevića, koji tu aferu spominje, javnost ima pravo da o svemu tome sudi kako najbolje zna. To je pravo javnosti, a pravo je Dr. Pernara, ako ima karaktera i ako drži do obraza i časti, da sada, kad stoji pod teškom javnom optužbom, objasni sred forumom javnosti u čemu se sastoji „petrovaradinska afera", zašto ga je Stjepan Radić izbacio iz stranke i od njega zahtjevao, da položi poslanički mandat. No s druge strane dužnost je Dr. Pernara da to učini, jer se on gerira kao jedan od „prvaka hrvatskog naroda", a onaj, koji iskreno, bez ličnih ambicija i materijalnih koristi, voli taj narod, hoće i ima pravo da zna, tko su i kakvi su oni, koji se narodu nameću kao njegovi „prvaci". Jedan drugi „prvak hrvatskog naroda", Dr. Rudolf Bićanić u svojoj knjizi napisao je da tri četvrtine hrvatskog „naroda", dakle od 100 hrvata njih 75 nema postelje i da živi „konforom špiljskog čovjeka", i time postavio hrvate na null stepen kulture. Zbog svega toga svaki čestiti i prosvijetljeni hrvat mora da zaniječe pravo Dr. Pernaru da u narod zalazi i da se pretstavlja kao njegov prvak, a to sve dotle dok on ne dokaže, da njegova „petrovaradinska afera" nije nikakva pljačka ni korupcija, i sve dotle dok ne dokaže na koji je način postao vlasnik dviju palača u Zagrebu.

Pišući o Dr. Pernaru, moraju nam pasti na um ajegove krilatice, koje dokazuju njegove doista velike političke i državničke sposobnosti, a možda i nešto drugo, nu mi tu ocjenu prepuštamo čitaocima. On je došao čak u Dalmaciju da na zborovima dobrom ali neukom i neprosvijetljenom našem seljaku soli pamet već poznatim krilaticama: »Jugoslavija je finkcija, besmislenost; moramo se vratiti na godinu 1918!" Kako ćemo sad vidjeti, to isto kažu i naši „prijatelji".

Jacques Bardoux objavio je u „Temp su" od 4 novembra 1936 pismo jednog Talijana, inžinjera Enrica Richettia, posvećeno francusko - talijanskim odnosima. G. Richetti kaže izmedu ostalog: „Za današnji metež u evropskoj politici krivi su oni francuski državnici, koji su 1919 sa engleskim saočesništvom osakatili talijansku pobjedu, gazeći Londonski pakt i uništavajući englesko—francusko—talijanski savez. Versailleskom nedostojnošću Francuska je otela od Italije Dalmaciju, obećanu Londonskim paktom i pokušala da je ugrozi stvaranjem Jugoslavije, te etničke, historijske i geografske besmislice..."

Poštanski list „Pesti Hirlap" od 30 oktobra 1936 donio je uvodni članak pretsjednika madžarske revizionističke lige Franje Hercega, u kome stoji, da se teritorijalna revizija ugovora o miru ima da ostvari u smislu poznatih Wilsonovih načela o pravu narodnog samoodređenja i nacionalnog načela. Prema tome teritorije susjedne sa Madžarskom na kojima su nastanjeni većinom Madžari, treba bezuslovno vratiti Madžarskoj, a u ostalim krajevima oduzetim od predratne Madžarske treba da se izvrši plebiscit i da ti narodi sami odluče o svojoj sudbini. Dakle i Hercegu hoće povratak na godinu 1918, ali on u članku dalje kaže i ovo: „Netačna je argumentacija antirevizionističke propagande o nekim suprotnostima između Madžara i Hrvata, jer su ova dva naroda vjekovima živjela u državnoj zajednici, a da se među njima nisu pojavili obiljni sukobi... Države nasljednice dale su dokaza o svojoj nesposobnosti, da stvore sređene prilike u Podunavlju" (ovime aludira na poznate nerede).

Kako se lijepo slažu „prvaci" sa našim „prijateljima"!! Ali, lako je izvest zaključak, tko bi od njih od te sloge imao koristi!

J. K.

PRETPLATNICIMA

Priložili smo čekovne uplatnice s molbom, da ih se odmah upotrebi za uplaćivanje pretplate. Svakome starijem pretplatniku dostavilismo istodobno izvadak njegova dugovanja s molbom da što prije podmiri.

Štrajkujući radnici traže milostinju

Split, 4 aprila

Strahote koje vladaju kod štrajkujućih radnika u Solinu i Kaštel Sućurcu u istinu su nevjerovatne, a najžalosniju sliku predočuje Kaštel Sućurac gdje je selo na okupu, a stanovništvo pretežno tvornički radnici. Izgladnili ljudi vuku se po ulicama, utonulih očiju, ne izbrijana lica, odrpani, da ih se nemože od srama gledati. Još je lakše njih vidjeti, kad se sjetiš, da su to oni okorjeli patnici iz cementa, nego njihovu jadnu porodicu, a naročito onu sitnu dječicu koja nisu kriva za ništa, čekajući uobičajenu subotu da im otac kupi najnužnije potrebštine za život. Što će onda, očajni roditelji, kad to nemogu pribaviti svojoj djeci, nego poći u grad od vratiju do vratiju da donekle ublaže tešku bol svoje porodice. Nadležne vlasti nebi smile dopustiti da naš nacionalni živalj ovako stradava u svojoj oslobođenoj domovini, ter ovakove prilike kvare naš nacionalni elemenat i čine ga da postane onim što je najgore za ljudsko društvo. Trebalo bi i to ispitati koji agenti i krivi proroci zalaze među naše radnike obećavajući im da će im oni poboljšati današnje stanje.

K. P.

Potreba uredjenja Vilsonove obale

Dok se zapadna obala polako uređuje i poprima izgled onakav kakav mora da ima jedan Split, dotle se je potpuno zapustijo Vilsonovu obalu. Iako se je više puta preuredjivala i dotjerivala, iako, radi velikog prometa koji se njom vrši, nije nikada u redu, jer nije definitivno uredjena. Stranci koji dolaze u Split često zalaze do lukobrana da se nagledaju panorame Splita, ali imaju prihode da se dive neuredjenosti puta od novih carinskih skladišta do lukobrana.

Bilo bi neophodno potrebno da se to već jednom definitivno uredi, ako ne radi nas, a to radi stranaca. (ć)

Povratak ekskurzije

Realne Gimnazije. Jučer su se povratili djaci VII razreda Realne Gimnazije koji su za vrijeme Uskrsnih praznika obišli preko Metkovića, Sarajevo, Bos. Brod, Osijek, Borovo gdje su pregledali Batinu fabriku te se preko Zagreba povratili kući.

Ekskurziju je vodio dr. J. Guglielmi.

Dobar lov ribe

Jutros su komiški ribari donijeli na splitsku ribarnicu 40 kvintala lokarada. Lokarde su srednje veličine a prodavane su kroz jutro po 8 Din klgr. a kašnje po 6 Din. Osim ovoga bilo je dosta druge ribe koja se je prodavala po svim kolnim ulicama ribarnice. Radi obilja ribe, cijene su bile umjerene.

Novi čamac „Gusara"

Jučer je iz Njemačke za Gusara prispio novi četverac koji može da služi i kao školski brod, t. j. za učenje i trenažu. Četverac je solidno i najmodernije uradjen a time je povećan plovni park njegova „Gusara".

☐ JAVLJAJU IZ BEOGRADA da je od ministarstva potvrdjen banovinski budžet Primorske banovine u visini od 20 miliona dinara. Novi budžet je od prošlogodišnjeg za dvanaest miliona veći. (ć)

☐ OSNIVANJE ORHESTRA Ranije bismo donijeli vijest da u Splitu, koji poznat radi svoje muzikalnosti i odnih orhestranata, ne postoji ni jedan orhestar, a što je veoma žalosno. Sada možemo da javimo da se ozbiljno radi o osnivanje jednog orhestra u koji bi ušli svi ozbiljni mladji muzikanti. Ali ne ostane samo kod organizovanja... (ć)

GRADSKE VIJESTI

Hoće li se graditi Zadružna skladišta

Teško stanje naših vinogradara

Juče je održana skupština vinogradara u prostorijama Seljačke Sloge u Šibeniku na kojoj je govorio presednik g. Marko Karadole Skoro svi organizovani zadrugari prisustvovali su ovoj skupštini. G Marko Karadole kazao je :

Braćo zadrugari i vinogradari sakupili smo se danas ovde da raspravljamo o velikoj i vitalnoj potrebi sviju nas. Naša je Zadruga već registrovana kod vlasti i možemo da nastavimo sa radom oko oplemenjivanja i poboljšanja vina za esport. Moramo nastojati da svoja vina tipiziramo i time mu omogućimo bolju proću na domaćim i stranim tržištima. Svaki sam zasebe nemože mnogo postići, već mora da se udruži u našu Zadrugu. Sarađujući u njoj svi skupa postićićemo lakše i bolje rezultate. Mi se mornmo udružiti u Zadrugu u kojoj nesme biti ni vere ni politike, moramo nastojati da budemo što jači i da uzmognemo zadovoljiti sva potraživanja. Švajcarska i Belgija, pred kratko vreme tražile su veće kvantume našeg vina. Mi nismo bili u mogućnosti udovoljiti njihovom traženju, premda su nam konobe pune vina, jer nisu nam tipizirana. Mi moramo nastojati da uspijemo urediti naša vina i tako ih moći plasirati. Zadruga je velika i potrebna stvar, nu za nju treba imati smisla i naći razumevanja kod težaka, te će se onda moći uspešno raditi. Zatraženo je od Opštine da ustupi besplatno zemljište u Crnici, na kojem bi se podigla skladišta. Preko Banske uprave zatražen je kredit od Ministarstva poljoprivrede za podizanje i uređenje ovih skladišta.

Mi smo do sada izgubili mnoga tržišta vani, te treba ponovno dobiti ih, kao i neka u unutrašnjosti. Zakon za vino kod nas je samo na papiru, a to nesme tako biti. Mora se provoditi u potpunosti zakon i njime zaštititi vinogradare. Mnogi trgovci koji kod seljaka kupe vino za export, stavljaju obično oko 20 posto vode i time ga kvare. Sa ovime štete seljaku i kvalitativno i kvantitativno. Vlast bi na ovo morala strogo paziti i kažnjavati ih. Treba na tržišta davati zdrava i čista vina. Nema smisla organizovatati više malih Zadruga, jer neće biti u mogućnosti u celosti zadovoljiti potrebama rada. Mnogo je bolje udružiti se u jednu veću koja će moći bolji udovoljiti svrsi za koju je uspostavljena. Po nekim okolnim, mestima ovako ne shvaćaju već rade zasebno. Oni su najbolji dokaz da se treba što više organizovati u jednu organizaciju jer do sada u svom radu nisu imali znakovih pozitivnijih rezultata. Svaki pravi mešćanin dužan je pristupiti Zadruzi jer ona radi na dobro grada i gradjana. Ranije je bila delegacija pregledati skladišta u Trstu, nu što je bilo kao raprezentacija. Naša zadruga i ranije je radila te je bila uputila molbu za pripomoć, ali jedan delegat vlasti na skupštini uspeo je da se molbi ne udovolji. Znamo za primer Zadruge u Smederevu koja mnogo radi i pokazuje odlične rezultate u svom poslovanju. Ona je od pre rata ustanovljena i stalno prima subvenciju. Nu u toj Zadruzi organizovani su samo bogataši iz Smedereva i to mali broj, dok seljaka uopšte nema. Mi uvek ispunjavamo sve uvete prema državi koji se od nas traže, pa se nadamo da će i država odgovoriti našoj molbi, izići joj u susret i time nas potpomoći. Uvek važi „bogat narod, bogata država«. Mi ćemo svim silama nastojati da ovu našu Zadrugu uzdržimo i usavršimo. Putem Zadruge mi dobivamo mnogo, dobivamo mnoge povoljne uvete oko prevoza i slično. Svak je slobodan da pristupi i po volji upiše koliko hoće uloga. Pozivam vas da, ako nema ko pitati kakovo razjašnjenje pristupite upisivanju.

Sa ovim je završio svoj govor gosp. presednik.

Buduć nije nitko imao što pitati, pristupilo se upisivanju Zadrugara Upisano je oko stotinu članova. (g)

Dobrić Šime odgovara za lihvarstvo.

Seoski pauk pred sudom

Šibenik, 4 aprila

Po našim selima često se dešavaju razni nepošteni događaji na štetu i onako već siromašnog seljaka. Seljak nepismen, u nedostatku nekoga ko bi ga uputio, ko bi mu pokazao kako da se opredeli prema lihvarima koji mu ispijaju i poslednju kap krvi, često naseda ovim pokvarenjacima, ovim neljudima, za koje je našao dobar izraz »seoski pauci«. Ti „seoski pauci" sami su seljaci, malo inteligentniji od ostalih, samoživi, željni bogastva na nepošten način Nalazeći se u velikoj bedi ili neimaštini, siromašni seljaci prisiljeni su da posuđuju, da se duže. Lihvari to iskorištavaju. Nepitaju oni kada će im isplatiti, već dali imaju imanja koje će im kasnije pripasti ili pak dobitaka koji će svršiti u njihovu blagajnu. Ovakovih tipova ima mnogo, ima ih u svakom selu, a u nekojima i više,

Teško njima ako dođu zakonu u ruke, ali to se retko dešava. Znaju oni sve prigode gde bi mogli nasesti, te ih vešto izbegavaju. Ne igraju se oni sa veštijim, okretnijim, već onima koji se nalaze u nezgodnoj situaciji radi zamene dobara. Mnogi seljani, koji su inače imućni, ipak im znaju nasesti. Svoje proizvode nemogu prodati, a za kupiti potrebno, neju srestava. Prisiljeni su tražiti zajam. Tu je »seoski pauk«, koji je spreman svakog časa učiniti »uslugu", a za naplatu on će »lako", ima vremena. Za 100 posuđenih dinara uzeće hektolitar najboljeg vina. Stvar je u redu. Ovako i slično. Ta znate, treba živeti, nemože se čekati i od njega dragi traže, on »gubi«, ne dobiva ništa, on je dobrotvor sela. Svak ga poštiva. Ako pak netko misli se odupreti Njegovim odredbama slabo mu, gubi kredit kod Njega, a ko će drugi da se u nevolji nađe i pomože ako ne On, ko će tako „spremno" izići u susret ko On, taj svemočni »seoski pauk".

Ovih dana takav jedan gospodin ipak je dolijao, te se sada slučaj nalazi pred Okružnim sudom u Šibeniku, koji će mu pribaviti zasluženo »odlikovanje« za njegov »humani" rad na dobrobit siromašnih seljana.

Dobrić Šime Ljubin od 32 godine iz Žegara odgovara pred sudom što je od 1930 god. do danas iskazivao previše »ljubavi" svojim sumeštanima, posuđujući im novaca uz veoma »niske" kamate, »samo" uz 20 - 25 posto, te davajući im razne robe iz svog dućana na kredit, a za to im uzimao »malko" vina, ulja, kukuruza i sl. Prepošten čovek, zar ne ? Ta što će te, njima je „pomagao", a dobiveno nije sam dugo uživao Ubijao je vinsku krizu i pomoću igračih karata delio „dobrim" prijatelji ma svu »poštenu" stečevinu. Vidite, „bednik« je zato svršio pred Sud. Ko ga nebi žalio.

Ima još nešto što govori njemu u prilog. Jutro pre odlaska u Šibenik na raspravu pozvao je sve svedoke i »besplatno" počastio ih rakijom, te usput zamolio da, govoreći istim, potvrde da nije im krao, da je on poštено radio u njihovu korist. Izgleda da u ovom poslednjem nije uspeo, iskazi govore — protivu njega. (g)

☐ POTREBA DRŽAVNE POLICIJE i njeno pojačanje, dnevno se oseća u Šibeniku. Već je do sada mnogo pisano o tome, te je čao po nekim verzijama imala biti uspostavljena sa prvim aprila t. g., ali april je april, prevari svakoga, pa je tako i Šibenik.

Iz dobro obaveštenih krugova izvana, doznali smo da je Ministarstvo finansija odbilo predlog da se u Šibeniku uspostavi državno redarstvo. Sa ovime je ponovno Šibenik zapostavljen, i r valja znati da se u blizini nalazi. i ako sada prijateljska, granica, te ima mnogo slučajeva kojima sadanja policija nije u mogućnosti suprostaviti se. (g)

☐ GRADSKO VIJEĆE sastaje se 11 ov. mj. pretres budžeta za narednu godinu. Predlog budžeta izložen je od danas u Gradskoj opštini na uvid građanstvu.

Na uvaženje

Molimo cijenjenu gospodu pretplatnike i čitaoce da nas izvine što nijesmo bili u mogućnosti da u subotu izademo sa listom jer je Šibenik bio skoro 2 dana bez elekrične struje. Up.

✝ Ivo A. Stražičić

pretsjednik sarajevske sekcije JNU i direktor „Jug. lista

Poslije duže bolesti preminuo je u Sarajevu direktor i vlasnik „Jugoslavenskog Lista" i pretsjednik sarajevske sekcije Novinarskog udruženja Ivan Stražičić.

Pokojnik rodio se je god. 1888 u Dubrovniku, gdje je svršio srednje škole, a onda je došao u Split. Iza toga otišao je na trgovački otsjek visoke trgovačke škole u Beču. Po svršetku studija vratio se u Split, gdje je imenovan profesorom na trgovačkoj akademiji. Kako je pokojnik bio sin novinara Antuna, to se i on odmah kao profesor odao novinarskom poslu i pisao stručne članke Iza rata došao je u Sarajevo, gdje je stupio u konzorcij „Jugoslovenskog Lista". Poslije smrti drugog člana konzorcija Ivana Peserle, pok. Stražičić preuzeo je vodstvo lista. Široke kulture, vrlo dobar drug i kao odličan poslodavac stekao je u redovima sarajevskih novinara veliko poštovanje. Radi toga su ga sarajevski novinari kroz zadnjih 5 godina stalno birali za pretsjednika svoje sekcije. Pod njegovim vodstvom list se znatno proširio i postao jedan od najboljih listova u Sarajevu. Pokojnik je pored vodstva lista pisao dnevno kulturnu kroniku i pozorišnu kritiku kao i kritiku o umjetnosti. Naročito je obrađivao satirični prilog, koji je izlazio svake nedjelje. Pokojnik nije bio oženjen nego je izdržavao sestru udovicu. Sarajevski novinari, potreseni gubitkom nezaboravnog pretsjednika i drugara zaključili su da sahrane pokojnika o vlastitoj blagodarnosti na trošak sarajevske sekcije.

KAMO DA SE SMJESTE CARINSKI MAGAZINI U SIBENIKU

S ovim u vezi treba riješiti i pitanje novih otvorenih površina za smještaj glomazne robe, kao i požuriti izgradnju zatražene operativne obale

Kako je već javljeno, na zamolbu gradske općine i privredničkih udruženja u Šibeniku, Ministarstvo financija NAČELNO JE IZJAVILO SVOJU SAGLASNOST da se u Sibeniku PODIGNU CARINSKA SKLADIŠTA, i to u prvom redu kao vinski odio, a zatim i za drugu robu koja se promeće preko šibenske luke ili ima izgleda da bi se preko nje mogla izvoziti. Sada kada bi se imalo pristupiti izvedenju ovog važnog ekonomsko—lučkog objekta, iskrsava pitanje na kojem položaju u luci da se smjeste carinski magazini.

Imajući u vidu ovisne uslove saobraćajne, privredne i maritimno lučke prirode, DOLAZE U OBZIR TRI TAKOVA POLOŽAJA na kojima bi se mogli podići carinski magazini.

Prvi je položaj na prednjem dijelu gata „Vrulje". Prema zamišljenoj osnovi za ovaj položaj, carinski magazini zapremili bi čitavu polovinu novog pristana. Oni bi se položili upopreko gata, te bi obasizali u dužini 70—80 m, a u širini oko 50 m, jer bi se izveli na sprat. Prednosti ovog položaja sastoje se u tome, što bi se na njemu odmah moglo pristupiti gradnji, što je pogodan za lako i slobodno pristajanja parobroda i što bi se istodobno sa tri strane mogle vršiti operacije izmedju skladišta i parobroda.

Zapreke, koje govore protiv ovog položaja isključivo su tehničkog karaktera. Naime, STABILITET NOVOG GATA NE MOŽE DA PRUŽI APSOLUTNU SIGURNOST ZA CARINSKA SKLADIŠTA. To je momentano i mišljenje Ministarstva finansija i saobraćaja, pa će ta okolnost biti uskoro predmet stručnog ispitivanja i ocjene jedne posebne komisije stručnjaka. Zapravo, najidealnije bi bilo, kada bi se rečena nesigurnost uklonila, jer inače novi gat najbolje odgovara za ovu svrhu.

Druga stvar, koja se indirektno nameće u pogledu izgradnje carinskih skladišta na novom gatu, a koja je od bitne ekonomske važnosti, pojavljuje se u nedostatku otvorenih površina za smještaj i manipulaciju glomaznom robom, poglavito bauxitnom rudačom Raspoložive površine na novom gatu izdate su pod zakup izvozničkim firmama za stovarište bauxita. I te površine pored onih u predjelu Drage jedine su danas, koje se mogu upotrebiti za uskladištenje bauxita, ugljena, sadre itd.

Pošto se Draga, kao naseljeni gradski predio, gdje je podignuta i nova reprezentativna zgrada carinarnice, ne može dulje upotrebljavati za stovarište bauxita, dakle nehigijenske robe, to je Gradsko poglavarstvo uslijed pritužba okolnost stanovništva, a i zbog redarstveno zdravstvenih propisa, sa 31 oktobra ove godine otkazalo taj prostor preduzeću Adria—bauxit. Nakon ispražnjenja tog prostora preostaje samo novi gat za smještaj rudača.

I sada, kada bi se prihvatila alternativa da se carinski magazini podignu na polovini novog gata, praktički bi to dovelo do posljedica da bi izvoz rudača skoro prestao preko šibenske luke, ako se prethodno ne bi našli novi ekvivalenti za izgubljene površine. Nikako, međutim, ne može se dozvoliti da Šibenik izgubi izvoz bauxita, ugljena, sadre, a djelomično i drva, jer od tog prometa šibenska privreda i radništvo imaju znatnih i nenadoknadivih koristi.

Dakle, ako bi se novi gat imao upotrebiti za izgradnju carinskih skladišta, od potrebe je da se prije početka gradnje osiguraju nove površine za otvoreno stovarište. Za tu svrhu kao najpogodniji dolazi u obzir planirani teren na poluotočiću Rogaču još prije izgradnje zamišljene obale oko njega, a koji je teren svojina preduzeća Adria—bauxit. Taj bi teren mogao poslužiti samom vlasniku Adriji—bauxit, a preduzeće bi i drugim firmama moglo prepustiti u zakup eventualno neupotrebljene površine.

Ali da bi se ovaj teren mogao iskorištavati za stovarište trebalo bi ODMAH PRISTUPITI PROVEDENJU KOLOSJEKA OD POSTOJEĆE PRUGE NA PLANIRANI PROSTOR POLUOTOČIĆA I NA ZGODNOM MJESTU IZGRADITI PROVIZORNI PRISTAN IZ DRVETA. Spomenuti kolosjek ostao bi u trajnoj upotrebi, jer je on predvidjen u sklopu radova, kojima bi se Rogač imao adaptirati za trgovinske operacije.

Kada bi se izvršile ove predranje, tek onda bi se novi gat mogao upotrebiti za izgradnju carinskih skladišta, ako se, razumljivo, i s tehničke strane pronadje sposobnim za takav objekat. Time bi, naime, problem otvorenih stovarišta bio ma i provizorno riješen.

Drugi položaj s kojim se kombinira u vezi podizanja carinskih magazina, spominje se površina, koja bi se dobila izvedenjem obale od novog gata prema uvali Dobrik. Izgradnjom ovog sektora operativne obale postigao bi se novi prostor od oko 12.500m². Na tom prostoru, naime, imali bi se izgraditi carinski magazini. U vezi s izvedenjem ovog dijela obale projektovano je još 400 m obale oko spomenutog poluotočića Rogača. Izvedenjem ovog dijela obale Rogač bi bio potpuno osposobljen za trgovinske i prometne potrebe, jer je bi se na njemu dobila površina od oko 30.000 m². Svakako, o ovom osposobljenju Rogača može se govoriti pod pretpostavkom da se ta površina prethodno veže kolosjekom na današnju prugu, kako je napred navedeno.

Ovaj drugi položaj u mnogočem zaostaje u prednostima za onim na novom gatu. U prvom redu on ne bi imao prei mućstva saobraćajno—manipulativnog značaja kao novi gat, jer bi se operacije mogle vršiti samo sa jedne, a ne na tri strane. Zatim treba najpre pričekati da se ovaj pristan izgradi, a onda tek računati sa podizanjem skladišta na njemu. Uistinu, čitamo ovih dana, da je Ministarski savjet potpisao Uredbu o obrazovanju fonda za gradenje i uredenje morskih luka, te da se za ciljeve toga fonda može zaključiti zajam od 100 miljona din. Ali, i pored tih vrlo važnih mjera, možemo otprilike računati da se sa izgradnjom obala ne će započeti prije jedne do dvije godine dana.

Medutim, pitanje izgradnje carinskih skladišta, a poglavito vinskog odjela, za Šibenik je od životne i urgentne važnosti, pa se ne smije propustiti današnje raspoloženje mjerodavnih činioca da se to pitanje privede u život. Osim toga stabilnost pristana prema uvali Dobrik — pošto i o tom treba voditi računa — može se ocijeniti nakon njegova dovršenja.

Preostaje TREĆI POLOŽAJ za izgradnju carinskih magazina u Šibeniku, a to je onaj preko puta novog gata Vrulje ispod zida ranžir-kolodvora. Naše je mišljenje da ovaj položaj najmanje odgovara namjeni. Ističemo samo to, da je preuzak i da je izvan ruke za efikasni i nesmetani ukrcaj i iskrcaj robe. Prednost mu je u tome što je izvan svake sumnje stabilan i podoban da se na njemu odmah započne sa gradnjom.

Usprkos navedenih nedostataka, držimo da je daleko probitačnije i ovakovo mjesto izrabiti za izgradnju carinskih skladišta, nego ovo pitanje pustiti da se riješi „ad calendas graecas".

Na svaki način, dakle, treba hitno poraditi da se definitivno izvrši izbor mjesta za carinske magazine, te da taj rad u što kraće vrijeme započne i normalno dovrši. Uporedo s carinskim magazinima imalo bi se riješiti i pitanje provizornih površina za smještaj glomazne robe. Trajno i shodno riješenje operativnih površina postiče se izgradnjom zatražene obale od novog gata prema uvali Dobrik i oko Rogača, kojoj potrebi bez zavlačenja jednako mora se posvetiti puna i djelotvorna briga.

Ovim radovima pojačaće se kapacitet šibenske luke, a Šibenik i šibenska privreda nakon njihova izvedenja moći će mirno radošno i s novim nadanjima očekivati otvorenje unske pruge. Ž-

Knjige i časopisi

Miljenko Vidović: PRVA POSLJEDNJA REVOLUCIJA. — Ovih dana je izašla iz štampe knjiga iz pera poznatog publiciste i prosvjetnog radnika Miljenka Vidovića pod neobičnim naslovom PRVA I POSJEDNJA REVOLUCIJA. Pisac analizuje sve komponente duhovnog života čovječanstva, osobito religije, filozofiju, literaturu i politiku, te najsocijalne borbe i ekonomiju, i nalazi svuda jedan zajednički jedinstveni kojen, osnovnu universalnu zabludu i uzročnika svih ljudskih nedaća. Obrazlažući pojam revolucije kao izmjenu svjetonazorskog stava, pisac tvrdi, da uopće kroz svu ljudsku prošlost nije bilo do danas revolucije, ni u kojem narodu, ni na kojem kraju svijeta. On smatra da čovječanstvo još uvijek živi u srednjem vijeku. Današnji duhovni potres, koji je zahvatio sve oblasti života do u sam korijen, po prvi put predstavlja u ljudskoj historiji pravu revoluciju koja započinje novi red stvari. To je prelaz iz egelogije u alterologiju, iz egoističnog u objektivni moral, iz individualne u socijalnu etiku. »To je — veli Vidović — kraj staroga tipa kutlure i početak novog«. Ova knjiga je zanimiva i po kritici kulture, i po neobičnim postavkama i zaključcima, naročito po predskazivanju onoga što imalo izbiti iz današnjeg meteža i haosa u svijetu. Knjiga obuhvaća 48 stranica velike osmine i stoji samo 5 dinara, a se svota može poslati i u poštanskim markama. Naručuje se kod biblioteke „Uzgajatelj«, Sarajevo, Kralja Aleksandra ul. broj 53

Priča „TRIBUNE"

»Ljubav«

Kipar Montani nije toga dana bio kod kuće. Njegova je žena Anita išla po atelieru, tražeći nešto, što bi bilo prikladno za jedan mali dar. Napokon je naišla finu statuicu, koju je Montani izradio još prije više godina i nazvao »Ljubav"

— To će biti sasvim dobro! — rekla je Anita sama sebi i odmah napisala na Alfredovoj posjetnici ovih nekoliko riječi, imitirajući muževrukopis: »Vrlo mi je žao, što nisam mogao prihvatiti vaš poziv. — Vaš Bentio Montani".

Anita je s nekoliko ruža poslala ovu statuu gospođi Doren. Sve se moram brinuti za njega, rekla je Anita u sebi, pa tako i za njegove kavalirske dužnosti. Alfred je tako nepažljiv i bezobziran.

Kad se Alfred sutradan vratio s puta, Anita je zaboravila da mu kaže, da je poslala statuu gospođi Doren u znak pažnje i kavalirštine.

Nekoliko dana kasnije, kod čaja u akademiji, došlo je do susreta između Alfreda i gospođe Doren.

— To je vrlo ljubezno od vas! — kazala je gospođa Doren. Na njezinom se licu vidjelo da je sva sretna.

— Moram vam reći, da je divna! Ja sam joj dala najbolje mjesto!

— Kako molim, — mislio je Alfred, načinivši prijatno lice. — Sto je ljubezno od mene? Kome je ona dala najbolje mjesto?

— Ali zašto se pravite nevještim?

— Ja imam tako malo vremena! — potužio se Alfred, ali mu je odmah bilo neugodno, što je to izustio, pa je htio da popravi s var i postane prijazniji. Napokon, zašto on ne bi imao malo vremena za tako lijepu ženu kao što je gospoda Doren? Iz njezinih daljnjih riječi saznao je, da je govor o njegovoj maloj figuri nazvanoj „Lubav«. To mu je bilo vrlo drago. Osjećao se polaskan, pa je stupio s gospodjom Doren u srdačan razgovor.

— Vi je morate vidjeti! — kazala je ona oduševljeno. Kipar je otišao s njom i vratio se kući vrlo, vrlo kasno.

— Jesi li što čuo o gospodji Doren? — upitala ga je Anita kod doručka.

— Kako dolaziš na to pitanje? — rekao je Alfred prilično grubo. — Znaš valjda, da me ta žena ne interesira!

On još nije znao, kako je gospodja Doren došla do one plastike.

— Imaš pravo! — tiho je izustila žena, koja se čudila, što gospodja Doren nije ni jedanput reagirala na „ljubaznost" njezinog muža. Ili je možda ip

U foyeru kazališta susreli su se t je. Govor se kretao oko laži. Gos Doren nije spominjala ni jednom r dobivenu figuru. Aniti je to bilo sumnjivo.

Dakle, gospođa Doren hoće da dar? Kiparova je žena htjela već d že: „Ta je mala pažnja bila od Ali nisam htjela da budem paž ljubezna zbog toga..."

Kad je došla kući, Anita je po švrljala po atelieru, kao da nešto

— Gdje je naša statua „Ljubav upitala je Alfreda, praveći se da ne zna.

— Ah, ona se razbila! — odg je kipar, odmahnuvši rukom.

— Da, ona se razbila! — ka Anita duboko uzdahnuvši. — Naša bav« se razbila tako, da se neć moći repariratl!

Direktor: HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plaćivo i tuživo u